

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 1.10.2026

Sayı: 6990

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

50186

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Türkiye, Dünyanın önemli tekstil ve hazır giyim üreticilerinden biri olmasına rağmen bu sanayinin temel ham maddesi olan pamukta giderek daha fazla dışa bağımlı hâle gelmektedir. Pamuk; yalnızca bir tarım ürünü değil, çiftçiden çırçır işletmesine, iplikten dokumaya, hazır giyimden yağ ve yem sanayisine kadar uzanan stratejik bir üretim zinciridir. Buna rağmen pamuk üreticisi; artan maliyetler, yetersiz destekler, plansız ithalat, düşük ürün fiyatları, pahalı sulama, yüksek enerji giderleri ve ağır finansman yükü altında üretimden çekilmektedir.

Resmî verilere göre Türkiye'de pamuk ekim alanı 2024/2025 sezonunda 467 bin hektar düzeyindeyken 2025/2026 sezonunda 439.200 hektara gerilemiştir. Aynı dönemde lif pamuk üretimi 830 bin tondan 716 bin tona düşmüştür. Türkiye'nin yıllık pamuk tüketimi ise 1,6 milyon ton seviyesinde bulunmakta; yerli üretim, sanayinin ihtiyaç duyduğu pamuğun ancak yaklaşık yarısını karşılayabilmektedir.

Yerli üretim gerilerken 2024/2025 sezonunda pamuk ithalatının bir önceki sezona göre yüzde 25 artarak 971 bin tona yükselmesi, uygulanan politikaların üretimi değil ithalatı büyüttüğünü göstermektedir. Türkiye bir taraftan çiftçisine "üret" çağrısı yapmakta, diğer taraftan yerli üreticiyi ithal pamuk karşısında korumasız bırakmaktadır. Üretici tarladan çekildikçe ülkenin ithalata bağımlılığı, döviz ihtiyacı ve küresel tedarik krizlerine karşı kırılganlığı artmaktadır.

Pamuk üreticisinin yaşadığı ekonomik çöküşün en açık göstergelerinden biri, ürünün temel girdiler karşısındaki alım gücüdür. TÜİK'in aylık kütlü pamuk üretici fiyatları esas alındığında Ocak-Ağustos 2026 döneminde ortalama fiyat yaklaşık 27,65 TL/kg'dır. EPDK'nın aynı sekiz aya ait aylık ortalama bayi satış fiyatlarından hesaplanan motorin ortalaması ise yaklaşık 67,53 TL/litredir. Aynı dönem karşılaştırmasına göre iki kilogram pamuğun karşılığı yalnızca 55,30 TL'dir ve bir litre motorin almaya yetmemektedir. Üretici bir litre motorin alabilmek için yaklaşık 2,44 kilogram kütlü pamuk satmak zorundadır.

Çiftçi; tarlasını sürmek, ekimini yapmak, ürününü sulamak, gübrelemek, ilaçlamak ve hasat etmek için motorin kullanırken sattığı iki kilogram pamukla bir litre motorin dahi alamamaktadır.

Bir torba gübre, bir günlük tarım işçisi yevmiyesi, sulama elektriği, tohum, ilaç ve makinalı hasat giderleri karşısında pamuğun satın alma gücü her geçen gün daha da düşmektedir. Ürün fiyatındaki nominal artışı başarı gibi sunmak, maliyetlerdeki çok daha yüksek artışı gizlemektedir.

2026 üretim yılı için pamukta temel destek 697,50 TL/dekar, planlı üretim desteği 697,50 TL/dekar olarak belirlenmiş; şartları sağlayan üreticiler açısından iki ana kalemin toplamı 1.395 TL/dekara ulaşmıştır. Ancak yalnızca 20–25 litre motorin kullanılan bir dekar pamuk üretiminde bu desteğin önemli bölümü daha toprak hazırlığı ve ekim aşamasında erimektedir. Açıklanan desteklerin gerçek üretim maliyetinin ne kadarını karşıladığı kamuoyuna açıklanmamaktadır.

Üreticinin maliyetini aylar öncesinden üstlendiği, fiyatın ise hasat döneminde alıcıların ve ithalat politikalarının etkisiyle belirlendiği bu sistem sürdürülebilir değildir. Çok sayıda üreticinin karşısında sınırlı sayıda güçlü alıcının bulunması, çiftçinin pazarlık gücünü ortadan kaldırmaktadır. Borçlanan üretici hasatta ürününü bekletmemekte, borcunu kapatabilmek için açıklanan fiyatı kabul etmek zorunda kalmaktadır.

Pamuk üretimindeki gerileme artık geçici bir dalgalanma olarak değerlendirilemez. Ekim alanlarındaki küçülme, üreticinin pamuktan keyfi olarak vazgeçtiğini değil; uygulanan ekonomi, tarım ve ithalat politikaları nedeniyle pamuktan uzaklaştırıldığını göstermektedir. Türkiye pamuk üreticisini kaybederse yalnızca bir tarım ürününü değil; tekstil sanayisinin yerli ham madde güvencesini, kırsal istihdamı, çırçır işletmelerini, üretim bilgisini ve milyarlarca liralık ekonomik değeri de kaybedecektir.

Bu çerçevede:

- 1) Türkiye’de 2002-2026 yılları arasında yıllara göre pamuk ekimi yapılan toplam arazi miktarı kaç hektardır? Bu yıllar arasındaki pamuk ekim alanı kaybının temel nedenleri Bakanlığınız tarafından araştırılmış mıdır?
- 2) Pamuk ekim alanının 2025/2026 sezonunda bir önceki sezona göre yaklaşık yüzde 14 azalmasının nedenleri nelerdir? Bu gerilemeden hangi kurumlar ve hangi politikalar sorumludur?
- 3) Bakanlığınızın 2026 yılı için bölgelere göre hesapladığı bir kilogram kütlü pamuk üretim maliyeti kaç TL’dir? Maliyet hesabında arazi kirası, motorin, gübre, tohum, ilaç, sulama, elektrik, işçilik, hasat, nakliye, amortisman ve finansman giderlerinin her biri ne kadar olarak kabul edilmiştir?
- 4) 2026 yılı için açıklanan toplam 1.395 TL/dekar tutarındaki temel ve planlı üretim destekleri, bir dekar pamuğun Bakanlığınız tarafından hesaplanan toplam maliyetinin yüzde kaçını karşılamaktadır?
- 5) Destek tutarlarının yalnızca nominal artışı değil, üretim maliyetini karşılama oranı neden kamuoyuna açıklanmamaktadır?
- 6) Pamuk desteklerinin ekim kararından önce açıklanması, maliyet artışlarına göre güncellenmesi ve üretim dönemi içinde ödenmesi yönünde bir düzenleme yapılacak mıdır?

- 7) 2024/2025 sezonunda pamuk ithalatının yüzde 25 artarak 971 bin tona yükselmesinin gerekçesi nedir? Aynı dönemde yerli üreticinin fiyat ve pazar kaybı Bakanlık tarafından hesaplanmış mıdır?
- 8) Hasat dönemlerinde yapılan veya yapılacağı duyurulan pamuk ithalatının iç piyasa fiyatları üzerindeki etkisi analiz edilmekte midir? Yerli üreticinin fiyatını baskılayan ithalata karşı hangi önlemler alınmaktadır?
- 9) Türkiye'nin pamuk ihtiyacının yaklaşık yarısını ithalatla karşılamak zorunda kalması Bakanlığınız açısından bir Millî üretim ve arz güvenliği sorunu değil midir?
- 10) Türkiye'nin pamukta kendine yeterlilik oranını artırmak amacıyla belirlenmiş bir hedef bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa hedeflenen oran ve tarih nedir?
- 11) Pamukta maliyet artı makul üretici kârını esas alan bir taban fiyat veya referans fiyat mekanizması kurulacak mıdır?
- 12) Kaliteli, yüksek randımanlı ve kontaminasyondan arındırılmış pamuk üreten çiftçilere ilave kalite primi verilmesi planlanmakta mıdır?
- 13) Küçük ve orta ölçekli üreticilerin lisanslı depolardan yararlanmasını sağlamak amacıyla depolama, analiz ve finansman giderlerinin desteklenmesine yönelik bir çalışma var mıdır?
- 14) Borçları nedeniyle ürününü hasat döneminde düşük fiyatla satmak zorunda kalan pamuk üreticilerine uygun maliyetli sezon kredisi veya borç yapılandırması sağlanacak mıdır?
- 15) Sulamada kullanılan elektrik ve motorin maliyetlerinin düşürülmesi, tarımsal sulama tarifesinin yeniden düzenlenmesi ve yenilenebilir enerji yatırımlarının desteklenmesi amacıyla hangi çalışmalar yapılmaktadır?
- 16) Pamuk üreticilerinin örgütlenmesi, ortak makine kullanması, girdi temin etmesi, ürününü depolaması ve pazarlaması için kooperatiflere hangi destekler sağlanmaktadır?
- 17) Tekstil ve hazır giyim sektöründeki daralmanın pamuk talebi ve üretici fiyatları üzerindeki etkisine ilişkin Bakanlığınızca hazırlanmış bir çalışma bulunmakta mıdır?
- 18) Yerli pamuk üretiminin gerilemesini durdurmak, ekim alanlarını artırmak ve ithalata bağımlılığı azaltmak için kısa, orta ve uzun vadede uygulanacak somut tedbirler nelerdir?